

Научно-стручна конференција са међународним учешћем
Scientific and Professional Conference with international participation

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш
Psychological counseling for students of SKC Niš

**PORODICA – KAMEN SPOTICANJA ILI PODSTICANJA
FAMILY – A STUMBLING BLOCK OR A STEPPING STONE**

**КЊИГА РЕЗИМЕА
BOOK OF ABSTRACTS**

СКЦ Ниш, 2018.

Програмски одбор/Scientific board

проф. др Бојана Димитријевић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
проф. др Душан Ранђеловић, Филозофски факултет, Универзитет у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици
доц. др Милица Митровић, асистент, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
проф. др Марина Матејевић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
проф. др Јелена Опсеница Костић, Филозофски факултет, Универзитет у Нишу
Јелена Јовановић, дипломирани психолог, Психолошко саветовалиште за студенте
Студентског Културног центра Ниш

Организациони одбор/Organizational board

Милена Вујичић, мастер психолог, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског
Културног центра Ниш
Кристијан Пешић, мастер психолог, Психолошко саветовалиште за студенте Студентског
Културног центра Ниш
Јована Бајкић, апсолвент психологије, Психолошко саветовалиште за студенте
Студентског Културног центра Ниш
Никола Гољовић, апсолвент психологије, Психолошко саветовалиште за студенте
Студентског Културног центра Ниш
Миљана Јовановић, апсолвент психологије, Психолошко саветовалиште за студенте
Студентског Културног центра Ниш
Драгана Богдановић, дипломирани економиста, Студентски културни центар Ниш
мр Небојша Јовановић, магистар правних наука, Студентски културни центар Ниш

Уредници књиге резимеа /Abstract book edited by:

Никола Гољовић, апсолвент психологије, Психолошко саветовалиште за студенте
Студентског Културног центра Ниш

Издавач /Publisher:

Студентски културни центар Ниш

За издавача/For the publisher:

др Драгана Петковић, директор

Електронско издање/Electronic publication

ISBN: 978-86-7757-245-7

CIP:

COBISS:

Пета научно-стручна конференција са међународним учешћем
у организацији Психолошког саветовалишта за студенте при Студентском
културном центру Ниш, подржана од стране Савеза студената Универзитета у
Нишу

ПРОГРАМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

ПОРОДИЦА – КАМЕН СПОТИЦАЊА ИЛИ ПОДСТИЦАЊА

Четвртак, 20.12.2018.

Свечано отварање конференције

15.30 Душан Ранђеловић – координатор Психолошког саветовалишта за студенте
Драгана Петковић – директорка Студентског културног центра Ниш
Богдан Петровић – председник Савеза студената Универзитета у Нишу
Волонтер Психолошког саветовалишта за студенте

16.00 проф. др Јелена Опсеница Костић
Одрастање у модерном добу и мотивација за родитељство

17.00 Пауза

17.15 Слободна саопштења

Петак, 21.12.2018.

12.30 проф. др Марина Матејевић
*Функционалност породичних односа у контексту системске породичне
терапије и породичног распореда*

13.30 Пауза

13.45 Катарина Минчић и Никола Јованчић
Тријажа језиком гештала

14.45 Пауза

16.00 др Борјана Савић
Улога и значај породице у одрастању и осамостаљивању

17.00 Пауза

17.15 Даница Тошановић Јанковић
Значај социотерапије и социјалне интеграције зависника од алкохола

Субота, 22.12.2018.

10.30 проф. др Марина Матејевић
Радионица породичног распореда

13.00 Пауза

13.15 Јелена Јанковић
Специфичности пијења алкохола код студентске популације

14.15 Пауза

15.15 Милена Вујичић и Миљана Јовановић
Тим – основни алат успешне организације

16.15 Јована Јестровић
Превенција и оснивање породице – значај предбрачног саветовања

17.15 Пауза

17.30 Јелена Јовановић
Форумовање – помоћ клијенту са проблемима у породици

Недеља, 23.12.2018.

10.00 Округли сто: ***породична (дис)функционалност у савременом истраживачком контексту***

11.00 **Затварање конференције**

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА
PLENARY LECTURES

ОДРАСТАЊЕ У МОДЕРНОМ ДОБУ И МОТИВАЦИЈА ЗА РОДИТЕЉСТВО

Јелена Опсеница Костић¹

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Као што истичу еколошке теорије људског развоја, развој сваке особе је уткан у шири историјски и културни контекст. Модерно доба је донело значајне специфичности одрастања, које се рефлектују на многе аспекте наших живота, па и на мотивацију за родитељство.

У модерном добу велики број деце одраста уз историјски нова искуства. Једно од њих је искуство одрастања у сопственој соби, које је удружено са раним отпочињањем бриге о себи, јер запослени родитељи велики део дана проводе на послу. Заправо, многа деца данас одрастају са мање надзора одраслих него икада раније. Породични живот је организован пре око индивидуалних, а не заједничких, потреба и интереса. С обзиром да савремена друштва промовишу индивидуални развој сваког детета, деца из исте породице ће, врло вероватно, ићи на различите часове и тренинге, дружиће се са различитим пријатељима. Таква очекивања усваја већина родитеља и због тога многи улажу значајне напоре да организују и испрате различите активности своје деце – да буду одговорни и подржавајући родитељи. Тако им може остати врло мало слободног времена, а деца ће почети да подразумевају да су њихове личне потребе најважније. Поред тога, данашња деца су и 'дигитал нативес', што, поред бројних позитивних исхода, има и неке негативне. У контексту мотивације за родитељство важан могући негативан исход јесте смањена осетљивост за друге.

Када се имају на уму ове специфичности одрастања, може се боље схватити добар део савремених проблема са фертилитетом. Одгајање деце има своје предности, које одсликава концепт 'валуе оф цхилдрен': деца су извор љубави, друштва и породичних веза, па и сигурности у старости. Међутим, данашњи концепт одговорног родитељства подиже 'цену деце', у терминима времена, енергије и новца које треба уложити – резултат тога је одлука да се има мање деце или чак да се буде намерно без деце. Осим тога, одрасли људи, нарочито у развијеним земљама, имају алтернативне начине за задовољавање потреба које се задовољавају и кроз одгајање. Важан фактор негативне мотивације јесте и одређена несигурност у погледу будућности, у смислу еколошких и друштвених проблема који, мање или више, притискају све земље. Та неизвесност, уз животне вредности савременог доба, представља велики изазов покушајима подизања мотивације за родитељство.

Кључне речи: одрастање, модерно доба, одговорно родитељство, мотивација за родитељство

¹ jelena.opsenica.kostic@filfak.ni.ac.rs

GROWING UP IN THE MODERN AGE AND PARENTING MOTIVATION

Jelena Opsenica Kostić
Faculty of Philosophy, University of Niš

As is pointed out in the ecological theories of human development, the development of each individual is embedded in larger historical and cultural contexts. The modern age has brought significant specificities to the maturation period, which are reflected in numerous aspects of our lives, including parenting motivation.

In the modern age, a great many children are growing up accompanied by historically novel experiences. One of them is the experience of growing up in one's own room, which is accompanied by the early onset of self-care, since working parents spend most of their time at work. Actually, many children today are growing up with less adult supervision than ever before in history. Family life is organized around individual, and not shared needs and interests. Considering that modern societies promote the individual development of every child, children from the same family will, quite likely, attend different classes and training sessions, and associate with various friends. Such expectations are acquired by most parents and as a result many invest significant effort into organizing and supporting the various activities of their children – in order to be responsible and supportive parents. Thus they can be left with very little free time, and the children will begin to assume that their personal needs are the most important. In addition, today's children are also 'digital natives', which, in addition to numerous positive outcomes, also have a number of negative ones. In the context of parenting motivation, the possible negative outcome is a reduced sensitivity to others.

When we take into consideration these specificities of maturation, we could better understand a significant part of modern-day fertility issues. Raising children has its advantages, which is reflected in the concept of the 'value of children': children are a source of love, companionship, and family ties, and even security in old age. However, today's concept of responsible parenthood raises the 'costs of children', in terms of time, energy and the money which needs to be invested – the result is the decision to have fewer children or even to deliberately remain childless. Furthermore, adults, especially in developed countries, have alternative means of satisfying needs which are usually gratified through raising children. An important factor of negative motivation is a certain insecurity in terms of the future, in terms of ecological and social problems which, more or less, are oppressive in all countries. This insecurity, along with the life values of the modern age, represents a large challenge to the attempts at increasing parenting motivation.

Keywords: growing up, the modern age, responsible parenting, parenting motivation

ФУНКЦИОНАЛНОСТ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА У КОНТЕКСТУ СИСТЕМСКЕ ПОРОДИЧНЕ ТЕРАПИЈЕ И ПОРОДИЧНОГ РАСПОРЕДА

Марина Матејевић²

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

У раду је представљено породично функционисање из системске перспективе и перспективе породичног распореда. Процес диференцијације од породице порекла, системска породична терапија и породични распоред сагледавају на различите начине, при чему и један и други приступ указују на проблем патолошке лојалности породици порекла у дисфункционалним обрасцима породичног функционисања. За оздрављење појединца и породице и један и други метод могу дати пуни допринос, оно што се дешава на несвесном нивоу породични распоред на успешан начин разрешава, а оно што је у домену освешћења и разумевања породичног функционисања нуди системски приступ. Системска породична терапија и породични распоред могу да представљају добру синезу терапијских метода које заједнички могу да допринесу хармоничном породичном функционисању. Системска породична терапија покушава да помогне клијентима у освешћивању и разумевању образаца породичног функционисања и различитих трансакција које се дешавају у животном циклусу породице. Породични распоред је више окренут трансгенерацијском преносу и обрасцима које су клијенти несвесно прихватили од својих предака, при чему се не ради на њиховом освешћивању, јер су путеви трансгенерацијског преноса дубоко несвесни.

Кључне речи: породична функционалност, системски приступ, породични распоред, трансгенерацијски пренос

² marina.matejevic@filfak.ni.ac.rs

FAMILY FUNCTIONALITY IN CONTEXT OF SYSTEMIC FAMILY THERAPY AND FAMILY CONSTELLATIONS

Marina Matejević

Faculty of Philosophy, University of Niš

This paper analyses family functioning from the perspectives of family systemic therapy and family constellations method. Both approaches emphasize the importance of differentiation from the family of origin. They find the problem of pathological loyalty to the family of origin important for understanding the dysfunctional patterns of family functioning, although they analyze it from different way . Both methods can fully contribute to the healing of family and the individual: family constellations by successfully resolving the problems in the unconscious sphere, and systemic approach by helping development of awareness and understanding of family functioning. Systemic Family Therapy and Family Constellations can represent a good synthesis of therapeutic methods that, when used together, can significantly contribute to the harmonious family functioning. Systemic Family Therapy attempts to help clients to understand patterns of family functioning and various transactions that occur in the family's life cycle. The family Constellations is more oriented to transgenerational transmission and patterns that clients have unconsciously accepted from their ancestors, and this is not done on their awareness, because the paths of transgenic transmission are deeply unconscious.

Keywords: family functionality, systemic approach, family constellations, transgenerational transmission

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПОРОДИЦЕ У ОДРАСТАЊУ И ОСАМОСТАЉИВАЊУ

Борјана Савић³

Даница Тошановић Јанковић

Јелена Јанковић

Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, Београд

Постоји више дефиниција породице, а једна симболично указује на значај породице и њену функцију у животу појединца. Породица “симболизује човека, најдубље снове и страхове, то су снови о љубави, интимности и стабилности, сигурности, заштићености, али и страхови од напуштања, губитка и неуспеха” (Segel, 1983).

Породица треба да буде основ за стабилност и сигурност. Сигурна база се остварује понашањем, а осећање сигурности зависи од квалитета односа унутар породичног система. Породица обезбеђује поуздану мрежу негујућих односа, тј односа афективног везивања тако да сви њени чланови без обзира на узраст осећају сигурно и имају могућност да се осећају довољно сигурним у ширем социјалном окружењу.

Комуникација у породици је важна за добро функционисање породице. Три кључна аспекта у комуникацији су јасноћа, отворено емоционално изражавање и колаборативно решавање проблема. Јасно постављање граница између субсистема и јасне улоге унутар система, такође су важни за функционисање породице, развој њених чланова и индивидуацију младих. У моментима кризе која се догађа у свим породицама потребна је флексибилност улога субсистема. Трансгенерацијски обрасци понашања свакако утичу на развој и понашање чланова породице.

Циља рада: приказати како породица кроз мрежу негујућих односа, јасну комуникацију постављање граница, са јасним и флексибилним улогама, али и трансгенерацијским обрасцима понашања утиче на развој, одрастање и осамостаљивање њених чланова.

Кључне речи: афективно везивање, комуникација, улоге, границе, субсистеми, трансгенерацијски обрасци понашања

³ borjana.savic@gmail.com

THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF FAMILY IN GROWTH AND INDEPENDENCE

Borjana Savić

Danica Tošanović Janković

Jelena Janković

Clinic for psychiatric illness "Dr Laza Lazarevic", Belgrade

There are many definitions of family, and one symbolically indicates the importance of the family and its function in the life of an individual. Family “symbolizes a man, the deepest dreams and fears, these dreams are of love, intimacy and stability, security, protection, but also the fears of abandonment, loss and failure” (Siegel, 1983).

The family should be the basis for stability and security. A secure base is established by behavior, and the feeling of security depends on the quality of the relationships within the family system. The family provides a reliable network of nourishing relationships, i.e. the relationships of attachment, so that all of the members of the family, regardless of their age, feel safe and have the ability to feel safe enough in the wider social environment.

Communication within a family is important for its good functioning. Three key aspects of communication are clarity, open emotional expression and collaborative problem solving. Clearly defined boundaries between subsystems and clear roles within the system are also important for the family’s functioning, the development of its members and the individualization of youth. In the moments of crisis that happens in all families, the flexibility of roles in the subsystems is required. Trans-generational patterns of behavior certainly affect the development and behavior of family members.

The goal of this paper is to demonstrate how having a network of nourishing relationships, clear communication and setting of boundaries, with clear and flexible roles, and with trans-generational patterns of behavior affects development, growth and independence of the members of a family.

Keywords: attachment, communication, roles, boundaries, subsystems, trans-generational patterns of behavior

ПРЕВЕНЦИЈА И ОСНИВАЊЕ ПОРОДИЦЕ – ЗНАЧАЈ ПРЕДБРАЧНОГ САВЕТОВАЊА

Јована Јестровић⁴

Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија, Нови Сад

Бројна истраживања говоре о преношењу партнерског функционисања из предбрачног у брачни живот, односно о могућности предикције брачног функционисања и квалитета на основу предбрачних веза. Ови резултати говоре у прилог Моделу континуитета (*Ендулинг динамичк модел*), према коме “добра веза” значи “добар брак“, и указују на значај бављења партнерским односом док је још у форми предбрачне везе.

Интервенције у оквиру предбрачног саветовања припремају парове за брак помажући им да идентификују поља изазова, али и снаге њиховог односа, као и остале факторе који могу обликовати њихово брачно функционисање. Има за циљ припрему парова за брак, повећавање квалитета и задовољства браком, као и смањење стопе брачног дистреса и развода. Обично се ради о временски ограниченим програмима који се прилагођавају потребама клијената, а углавном подразумевају рад на побољшању комуникацијских вештина, реформулацији односа са породицама порекла, као и разумевању и прихватању разлика међу партнерима. Може се спроводити индивидуално или у групи парова.

Кључне речи: превенција, предбрачно саветовање, индивидуално саветовање, групно саветовање

⁴ jovanajestrovic@gmail.com

PREVENTION AND STARTING A FAMILY – THE IMPORTANCE OF PREMARITAL COUNSELING

Jovana Jestrović

Center for Support of Early Development and Family Relations Harmonija, Novi Sad

Numerous studies show the significant relationship between partner functioning in premarital and marital life, which leads to the possibility of predicting marital functioning and quality based on premarital relationships. These results are in accordance with the Enduring dynamics model, which presumes that the “good dating” presages the “good marriage”, emphasizing the importance of working on a relationship while it is still in premarital form.

Premarital counseling interventions prepare couples for marriage by helping them identify the challenges, but also the strengths of their relationship, as well as other factors that could shape their marriage. It aims to prepare couples for marriage, increase its quality and satisfaction, and reduce marital distress and divorce rates. These are usually time-limited programs, adapted to the client needs, which generally involve improving communication skills, redefining relationships with families of origin, understanding and accepting differences among partners. It could be in a form of individual or group counseling.

Keywords: prevention, premarital counseling, individual counseling, group counseling

ЗНАЧАЈ СОЦИОТЕРАПИЈЕ И СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ЗАВИСНИКА ОД АЛКОХОЛА

Даница Тошановић Јанковић⁵

Борјана Савић

Јелена Јанковић

Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, Београд

Под појмом социјане интеграције подразумевамо потпуну укљученост индивидуе у друштвени, културни, социјални живот заједнице којој припада. Социјална интеграција почиње већ од рођења, првенствено у кругу породице и непосредне околине, а највише утицаја има у адолесцентном периоду живота када млада особа трага за идентитетом и новим социјалним групама као што су вршњаци. Многобројне студије су показале да зависност од алкохола почиње са развојем од адолесцентног доба услед несналажења у овом периоду живота. Са развојем алкохолизма као болести, расте и појава дезинтеграције, пре свега породице алкохоличара која временом може постати и социјално изолована.

У савременом добу лечења алкохолизма, поред неоспорног утицаја лекова и психотерапије важан чинилац је и социотерапија као метод који даје свеобухватност у лечењу. Социотерапија подразумева коришћење благотворних, терапијских димензија групе у терапијске сврхе. Ова деликатна терапијска метода омогућава алкохоличару да се оспособи и поновно укључи у свакодневни живот заједнице. Једна од значајних карактеристика социотерапије је максимално коришћење преосталог здравог дела личности у правцу ресоцијализације.

Социотерапија алкохолизма се може примењивати као групна и индивидуална, али без обзира на форму, циљ је исти, а то је оспособљавање алкохоличара као друштвено корисне особе, социјални интегрисане.

Кључне речи: алкохолизам, социјална интеграција, дезинтеграција, социотерапија

⁵ danicatj@gmail.com

THE IMPORTANCE OF SOCIO THERAPY AND SOCIAL INTEGRATION OF ALCOHOL ADDICTS

Danica Tošanović Janković

Borjana Savić

Jelena Janković

Clinic for psychiatric illness "Dr Laza Lazarevic", Belgrade

The concept of social integration implies the full involvement of the individual in the social, cultural and social life of the community to which he belongs. Social integration begins from birth, primarily in the family and immediate surroundings and it has the biggest impact in the adolescence when a young person seeks identity and new social groups such as peers. Numerous studies have shown that alcohol addiction has developed from the adolescent age due to disorientation in this period of life. With the development of alcoholism as a disease, the occurrence of disintegration is increasing, especially when it comes to the family of alcoholics, which can eventually become socially isolated.

In the modern age of treatment of alcoholism, in addition to the indisputable influence of medicines and psychotherapy, sociotherapy as a method that provides comprehensive treatment is an important factor. Sociotherapy implies the use of beneficial, therapeutic dimensions of the group for therapeutic purposes. This delicate therapeutic method allows an alcoholic to be trained and reintegrated into the daily life of the community. One of the important characteristics of sociotherapy is the maximum use of the remaining healthy part of the personality towards resocialization.

Sociotherapy of alcoholism can be applied as an individual or a group therapy, but regardless of form, the goal is the same - the training of alcoholics as a socially useful person, socially integrated.

Keywords: alcoholism, social integration, disintegration, sociotherapy

СПЕЦИФИЧНОСТИ ПИЈЕЊА АЛКОХОЛА У СТУДЕНТСКОЈ ПОПУЛАЦИЈИ

Јелена Јанковић⁶

Даница Тошановић Јанковић

Борјана Савић

Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, Београд

Истраживања у области алкохолизма младих су релативно ретка, али због све већег значаја изазивају посебан интерес стручњака из области алкохологије. Домаћа и инострана истраживања углавном су описивала алкохоличаре средње старосне доби док је алкохолизам међу младима био ретка појава. Данас се процењује да је «опасно пијење» међу младима у свету двоструко веће него што је било у генерацији њихових родитеља.

Алкохолизам младих има одређене специфичности (разлике) у поређењу са алкохолизмом одраслих лица. Оно што се може издвојити као битна чињеница јесте да је код великог броја младих готово свако пијење прекомерно, праћено опијањем и екцесима у понашању, а претерана и честа употреба алкохола изазива озбиљне последице на психичко и физичко здравље младих.

Овај рад има за циљ да нас подсети на забрињавајуће статистичке податке које говоре о тренду конзумације алкохола код младих који је у сталном у порасту. У раду ће бити приказани и резултати спроведеног истраживања о употреби алкохола у популацији студената основних студија на случајном узорку уз коришћење методе анкете.

Кључне речи: алкохол, употреба алкохола, млади

⁶ jelenajancovic794@gmail.com

SPECIFICITY OF DRINKING ALCOHOL IN THE STUDENT POPULATION

Jelena Janković

Danica Tošanović Janković

Borjana Savić

Clinic for psychiatric illness "Dr Laza Lazarevic", Belgrade

Research in the field of alcoholism of young people is relatively rare, but provokes a special interest of experts in the field of alcoholics because of its great significance. Domestic and foreign research has mostly been described by middle-aged alcoholics, while alcoholism among young people was a rare occurrence. Nowadays it is estimated that "dangerous drinking" among young people in the world is twice as high as in the generation of their parents.

Alcoholism of young people has certain differences in comparison with the alcoholism of adults. What can be distinguished as an essential fact is that in a large number of young people almost any drinking is excessive, followed by drinking and ecstatic behavior, and excessive and frequent use of alcohol causes serious consequences for the psychological and physical health of young people.

The aim of this study is to remind us of the worrying statistics that speak of the increasing trend of alcohol consumption among young people. This study will also present the results of the conducted research on the use of alcohol in the population of undergraduate students on a random sample using the survey method.

Keywords: alcohol, alcohol use, young people

РАДИОНИЦЕ

WORKSHOPS

ТРИЈАЖА ЈЕЗИКОМ ГЕШТАЛТА

Катарина Минчић⁷

Никола Јованчић

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског културног центра Ниш

Едукативна радионица „Тријажа језиком гешталта“ израђена је првенствено са идејом унапређења праксе и оснаживања капацитета волонтера у тријажерском раду и процесу психолошког саветовања. Активности у оквиру радионице осмишљене су са циљем да се омогући схватање процеса размене са клијентима - зашто се у одређеним тренуцима фокусирамо на одређена питања, или одређене интервенције. Увиђање ових разлога доприноси доживљају сигурности и подржаности у оквиру улоге тријажера. У току радионице учесници ће се упознати са неким од базичних концепата у оквиру гешталтистичке теорије, који ће бити приказани и уз помоћ примера из искуства учесника у тријажи.

На самом почетку радионице учесницима ће укратко бити представљени модели који су утицали на формирање и развој гешталтистичке теорије и психотерапијске праксе, и који су њен саставни део. У наставку биће представљена, путем посебних илустрација, два основна концепта гешталт теорије – Циклус формирања и деструкције фигуре и Теорија селфа. Неведени концепти ће бити објашњавани употребом различитих примера, а посебно на примеру тријажерског рада, чиме се отвара могућност учесницима да се повежу са сопственим искуством у улози тријажера, да разјасне постојеће дилеме, да размисле о новим питањима, обликују своје искуство на другачији начин и употпуне своје интервенције. Поред тога, ствара се могућност за дискусију, размену идеја и заједничког искуства између самих учесника, али и водитеља радионице. Када је реч о учесницима који немају досадашњег искуства у тријажерском раду, било да су у процесу припреме или да тек разматрају могућност да се ангажују, презентовани садржај би у том случају био значајан извор подршке с обзиром на то да би ти учесници добили корисне информације у вези са ситуацијом размене са клијентима и на тај начин евентуално били подстакнути да се опробају у улози тријажера. У завршном делу радионице, учесницима ће се понудити могућност да сведу своје утиске и доживљаје, да препознају знање које су евентуално стекли и да покажу разумевање презентованог садржаја, што водитељима радионице пружа могућност евалуације рада.

Кључне речи: тријажерски рад, гешталт, подршка у раду са клијентима, радионица

⁷ katarina.mincic.93@gmail.com

COMMUNICATING WITH CLIENTS: THE LANGUAGE OF GESTALT

Katarina Minčić

Nikola Jovančić

Psychological counseling for students of SKC Niš

The idea of this educational workshop is to improve the triage practice and empower volunteers' capacity for psychological counseling. All of the prepared activities have the aim to ensure better understanding of the process of exchange which occurs between the volunteer and the client – why do we focus on specific questions at the specific moments of the interview. Comprehending the reasons for these interventions contributes to the sense of security and support in participants, while in the role of triage volunteer. During this workshop we will have the chance to talk about a few basic gestalt therapy concepts, using the volunteers' own experience in triage in order to ensure that participants understand the topic.

The very beginning of this workshop will concentrate on a few concepts, trends and approaches in psychology which influenced gestalt therapy, and are key concepts in gestalt therapy. Participants have previously heard of these concepts, and are already aware of them. Two key gestalt concepts will be illustrated – cycle of contact and withdrawal and the theory of self. These concepts will be explained using volunteers' own experience in the process of triage, which gives all of us the opportunity to tackle existing dilemmas, rethink different questions, modify our own experience in triage practice, and better understand interventions we apply. Additionally this workshop will give us the chance to discuss, exchange the ideas and experiences we have as triage volunteers. We also believe that the workshop can be a significant source of support for volunteers who perhaps haven't had the chance to conduct an interview with a client as a triage volunteer. This workshop will be an opportunity for those volunteers to hear a lot of different experiences associated with the process of triage. The final part of the workshop will be dedicated to addressing participants' impressions, expressing experiences related to what had been discussed, recognizing what was meaningful for them personally, and it will give us the chance to evaluate our performance, and the possible need for additional explanations.

Keywords: triage, gestalt, supporting triage volunteers, workshop

ТИМ – ОСНОВНИ АЛАТ УСПЕШНЕ ОРГНИЗАЦИЈЕ

Милена Вујичић⁸
Миљана Јовановић

Психолошко саветовалитите за студенте Студентског културног центра Ниш

Ефикасна организација јесте она која има ефикасне појединце, а што је још важније *ефикасан тим*. Успешан тим чине појединци који се међусобно допуњују у погледу знања, вештина и способности и који заједно раде на остваривању организационих циљева. Специфичност тимског рада огледа се у томе што тим постиже боље резултате него што би сваки појединац посебно постигао.

Основни циљ ове радионице јесте упознавање учесника са основама тимског рада, карактеристикама доброг тима, као и појединим улогама које чланови могу имати у тиму. Централни део радионице биће базиран на задацима које ће се тимски решавати и у којима ће бити могуће препознати предности, али и недостатке тимског рада. Учесници ће дискутовати о препознатим недостацима и начинима њиховог решавања, али и имати прилику да освесте своју улогу и допринос тиму.

Тим билдинг активности обично су забавног катактера и доприносе бољем упознавању и међусобном зближавању чланова организације што утиче на јачање позиције коју појединац има у тиму и стварању осећаја прихваћености и важности за организацију.

Кључне речи: тимски рад, ефикасност, тим билдинг, радионица

⁸ milenamvujic@gmail.com

TEAM - THE BASIC TOOL OF THE SUCCESSFUL ORGANIZATION

Milena Vujičić

Miljana Jovanović

Psychological counseling for students of SKC Niš

An efficient organization is one with effective individuals and even more important an effective team. The successful team consists of individuals who complement each other in terms of knowledge, skills and capabilities and who work together to achieve organizational goals. The specificity of teamwork is reflected in the fact that the team achieves better results than any individual would have achieved.

The main goal of this workshop is to familiarize the participants with the basics of teamwork and characteristics of a good team as well as the individual roles of the team members. The central part of the workshop will be based on tasks which will be team-solved and where it will be possible to recognize the advantages and disadvantages of teamwork. The participants will discuss the identified shortcomings and ways of solving them, but they will also have the opportunity to reassess their role and contribution to the team.

Team building activities are usually entertaining and they contribute to better acquaintance and mutual association of members of the organization, which affects the strengthening of the individual's position in the team and the creating of a sense of acceptance and importance for the organization.

Keywords: team work, efficiency, team building, workshop

ФОРУМОВАЊЕ – ПОМОЋ КЛИЈЕНТУ СА ПРОБЛЕМИМА У ПОРОДИЦИ

Јелена Јовановић⁹

Психолошко саветовалиште за студенте Студентског Културног Центра Ниш

Форум театар се може применити као значајно средство промене у породичним односима. Користећи технике психодраме, као акционог метода и сценску интерактивну игру, приказујемо актуелне проблеме младих у породици. Учесници дефинишу проблем у породици који их дотиче или је на њих оставио највећи утисак током рада са клијентима, а затим креирају форум сцене које осликавају проблем. Форум сцене су кратке сцене у којима је конкретно приказан проблем у породици и где се јасно види Опресор, Потлачени и Неутрални ликови. Форумовање је део у коме се приказују сцене и активира публика да својим интервенцијама, узме активно учешће у сценама и мења њихов ток. Публика (присутни волонтери) је у прилици да предложи било које решење, приказујући га на сцени - радећи, глумећи, режирајући, али не из удобности своје столице, већ кроз замену улога са неким од актера. Не може се мењати једино улога Опресора, јер би то значило “магично решење”, које се у реалности не дешава. Форум театар је као својеврсна проба за реалност, место за испробавање решења, где се учесници оснажују да се суоче са проблемима у раду, али и личним проблемима и тешкоћама који их могу ометати у раду са клијентима. Циљ није добити један исправан одговор, већ открити што више могућих одговора у ситуацијама са којима се волонтери свакодневно сусрећу у раду. Крајњи циљ оваквог начина рада са волонтерима Саветовалишта је боље разумевање клијената са проблемима у породици, да би адекватно пружили помоћ клијентима.

Кључне речи: психодрама, саветовалиште, породица, проблеми

⁹ jelenajov81@yahoo.com

FORUMING - HELPING A CLIENT WITH FAMILY PROBLEMS

Jelena Jovanović

Psychological counseling for students of SKC Niš

A forum theater can be used as a significant means of change in family relationships. Using psychodrama techniques, as an action method and a scene interactive game, we present the current problems of young people in the family. Participants define the problem in the family that touches them or give them the greatest impression when working with clients, and then create a forum scene that reflects the problem. Forum scene are short scenes where the problem in the family is specifically shown and where the Oppressor, Suppressed and Neutral characters are clearly visible. Foruming is the part where the scenes are displayed and activates the audience to take an active part in the scenes and change their course with their interventions. Audience (present volunteers) has the opportunity to propose any solution, presenting it on the stage - working, acting, directing, but not from the comfort of their chair, but by replacing roles with some of the actors. The only role of the Opposition can not be changed, because it would mean a "magical solution", which in reality does not happen. The Forum Theater is a kind of a reality test, a place to try solutions, where participants are empowered to deal with problems in their work, as well as personal problems and difficulties that can interfere with their work with clients. The goal is not to get a correct answer, but to discover many possible answers in the situations that volunteers face on a daily basis. The ultimate goal of this type of work with volunteers is to better understand clients with family problems in order to adequately provide support to clients.

Keywords: psychodrama, counseling, family, problems

СЛОБОДНА САОПШТЕЊА
ORAL PRESENTATIONS

СОЦИОДЕМОГРАФСКЕ ДЕТЕРМИНАНТЕ АФЕКТИВНЕ ВЕЗАНОСТИ

Тина Јањић¹⁰

Ђорђи Ђеоргиев

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Атмосфера и квалитет породичног окружења одређени су бројним факторима, међу којима значајно место припада и одређеним социодемографским детерминатама попут образовања родитеља и социоекономског статуса породице. Породично окружење, према теорији афективне везаности, кључан је формативни фактор специфичног односа који се још у најранијем периоду формира између детета и фигуре афективне везаности и перзистира кроз зивот особе у виду трајне психолошке везе, одражавајући се на различите домене функционисања особе као један од *камена подстицања или спотицања*. Циљ истраживања јесте испитати да ли постоји статистички значајна повезаност између афективне везаности испитаника операционализоване кроз димензије Блискост/Зависност и Анксиозност са једне стране и образовања оца, образовања мајке и социоекономског статуса породице о којима испитаници извештавају, са друге стране; као и испитати да ли су поменуте социодемографске детерминате породичног окружења статистички значајан предиктор димензија афективне везаности. Узорак је пригодан, у истраживању је учествовало 342 испитаника (м-108; ж-234), претежно студената (71,3%), док остатак чине запослена (19,9%) и незапослена лица (8,8%), старости од 18 до 49 година ($AC=25,36$; $CD=6,79$). Афективна везаност мерена је ревидираном Adult Attachment скалом (Collins, 1996), док су социодемографске детерминате породичног окружења операционализоване питањима *који је степен образовања Вашег оца, који је степен образовања Ваше мајке и социоекономски статус породице*. Резултати показују да димензија Блискост/Зависност остварује статистички значајну ниску и позитивну повезаност са образовањем оца ($r=0,13$; $p<0,05$) и социоекономским статусом ($r=0,12$; $p<0,05$), док са образовањем мајке нема статистички значајне повезаности. Димензија Анксиозности не остварује статистички значајну повезаност ни са једном од варијабли којима су операционализоване социодемографске детерминате. Резултати мултипле регресионе анализе показују да је модел којим на основу социодемографских детерминати предвиђамо димензију Блискост/Зависност статистички значајан ($R^2=0,03$; $F_{(3, 333)}=3,50$; $p<0,05$), и као значајан предиктор издваја се образовање оца ($\beta=0,17$; $p<0,05$), док се друга два предиктора нису показала статистички значајним. Са друге стране, димензију Анксиозности не можемо статистички значајно предвидети на основу модела који се састоји од социодемографских детерминанти. Ранија истраживања доследно бележе и описују велики значај који квалитет односа оца са дететом има на дететов целокупан развој. Образованији очеви мање традиционално сагледавају своју улогу у породици и склонији су да се више баве дететом и на тај начин доприносе формирању капацитета за блискост и веровању да ће други бити доступни када су нам потребни. Виши социоекономски статус повезан је са дететовим развојем тако што повољно утиче на психолошко функционисање родитеља што се даље одражава и на сам одогој детета.

Кључне речи: афективна везаност, образовни ниво родитеља, социоекономски статус

¹⁰ tina.janjic95@gmail.com

SOCIO-DEMOGRAPHIC DETERMINATES OF ATTACHMENT

Tina Janjić

Đorđi Đeorgiev

Faculty of Philosophy, department of psychology

The quality of family surrounding is determinate by several factors. One of the most important is socio-demographic determinate such as: parent education level and socio-economic status of the family. Family surrounding, according to attachment theories is crucial factor in the earliest stages of development between the child and the figure of attachment and is carried further in life in form of permanent psychological relation, making it contribution in various aspects of functioning and can obstruct or stimulate the various potential of the individual. The aim of this research is to examine the relation between attachment, operationalized in two dimensions: Anxiety, Close/Depend and education level of the parents, both mother and father and the socio-economic status of the family. Further, to examine if this socio-demographic determinates of family surrounding can be significant predictors of both dimension of attachment. The sample is consisted of 342 respondents (m=108; f=234), mostly students (71.3%), while the rest is consisted of employed (19.9%) and unemployed (8.8%), aged 18-49 (M=25.36; SD=6.79). Method used for measuring are: revided Adult Attachment Scale (Collins, 1996) for attachment, while the socio-demographic determinate are operationalized with items: *what is your father level of education, what is your mother level of education and your family socio-economic status*. The results shows that the dimension Close/Depend is making statistically low and positive correlation with the father level of education ($r=.13$; $p<.05$) and socio-economic status ($r=.12$; $p<.05$), while there is no correlation with the mother's level of education. Also, there is no found correlation between the dimension of Anxiety and any of the socio-demographic variables. Results of the Multiple regression analysis shows that the socio-demographic model can be seen as predictor of Close/Depend is statistically significant ($R^2=.03$; $F_{(3, 333)}=3.50$; $p<.05$), and the father education level is stands-out as statistically significant predictor ($\beta=.17$; $p<.05$), but this is not the case with the remain two predictors. Dimension of Anxiety can't be predicted in terms of this socio-demographic model. Earlier studies emphasizes the role of the father and quality of the relationship with his child. Fathers who has higher education level tend to escape the traditional parent role and spend more time with the child. In that way, they are creating firm relationship which can develop the child capacity for closeness and the sense that other are available when needed. Furthermore, high socio-economic status is related with the child's development in terms that is making impact on the psychological functioning of the parent, which is reflecting in the very nurturing and satisfying the child's needs.

Keywords: attachment, parent education level, socio-economic status

УЛОГА СКРИПТНЕ ЗАБРАНЕ НЕ БУДИ ЗДРАВ У ОБЈАШЊЕЊУ СУБЈЕКТИВНЕ ПРОЦЕНЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА

Ђорђи Ђеоргиев¹¹

Тина Јањић

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Током одрастања изложени смо вербалним и невербалним порукама које нам упућују родитељи и друге значајне фигуре из околине. Међу њима су и скриптне забране које имају потенцијал да угрозе аутономно функционисање и здраву адаптацију детета. Временом, кроз различите облике учења и идентификације неке од ових порука могу постати део когнитивно-афективног, евалуативног и бихејвиоралног функционисања особе и на тај начин могу бити повезане са функционисањем особе у садашњем тренутку. Овај рад има за циљ да испита да ли постоји статистички значајна повезаност између скриптне забране Не буди здрав и субјективне процене здравственог стања, као и да испита да ли субјективну процену здравственог стања можемо статистички значајно предвидети на основу скриптне забране Не буди здрав. Узорак је пригодан, чини га 342 испитаника (м-108; ж-234). Највећи део узорка чине студенти (71,3%), потом запослена (19,9%) и на крају незапослена лица (8,8%), старости од 18 до 49 година (АС=25,36; СД=6,79). Инструменти коришћени у истраживању су субскала *Не буди здрав* (Скала процене скриптних забрана; Галврилов-Јерковић и сар., 2010) и упитник конструсан за потребе овог рада којим је операционализована субјективна процена здравственог стања кроз три питања која се односе на варијабле: тренутно здравствено стање, ниво стреса и учесталост одласка лекару. Резултати показују да скриптна забрана Не буди здрав остварује статистички значајну ниску и негативну повезаност са проценом тренутног здравственог стања ($r=-0,18$; $p<0,01$), док са нивоом стреса и учесталошћу одласка лекару нема значајне повезаности. Налази једноструке регресионе анализе показују да је скриптна забрана Не буди здрав статистички значајан предиктор тренутног здравственог стања ($\beta=-0,16$; $p<0,01$) и објашњава 2,6% варијансе критеријума; такође, значајан је предиктор нивоа стреса ($\beta=0,12$; $p<0,05$) и на основу ње можемо објаснити 1,3% критеријума. Једно од објашњења негативне повезаности скриптне забране и тренутног здравственог стања јесте да родитељи могу упутити забрану Не буди здрав чак и без свесне намере и жеље, нпр. дете може опазити да пажњу, заузетих родитеља, добија онда када је болесно. Уколико настави да се придржава те поруке, када одрасте може употребити скриптну стратегију да се разболи сваки пут када ствари у вези, на послу итд., крену наопако. Свакако, треба напоменути да је интензитет добијене корелације низак. Значај истраживања огледа се у налазу да скриптна забрана Не буди здрав остварује значајну повезаност и предвиђа неке аспекте субјективне процене тренутног здравственог стања, што даље указује на значај утицаја породице на касније животно функционисање индивидуе.

Кључне речи: скриптне забране, Не буди здрав, тренутно здравствено стање, ниво стреса, учесталост одласка лекару

¹¹dzolleb@gmail.com

THE ROLE OF THE INJUNCTION DON'T BE WELL IN EXPLANATION OF SUBJECTIVE EVALUATION OF HEALTH

Dorđi Đeorgiev

Tina Janjić

Faculty of Philosophy, University of Niš

During its early developmental period, child is receiving verbal and non-verbal messages sent from parents and other significant others from child's surrounding. Some of those messages can be described as injunction, and those injunctions can directly compromise the autonomous functioning and the healthy adaptation of the child. This injunction, through different forms of early-learning and through the process of identification can become part of individual cognitive, affective, evaluative and behavioral functioning in the present moment. The aim of this paper is to examine if there is statistically significant correlation between the injunction Don't Be Well and the subjective evaluation of one's health in the present moment, and to examine if subjective evaluation of individual current health can be significantly predicted by the injunction Don't be well. The sample is consisted of 342 respondents (m=108; f=234), mainly students (71.3%), employed (19.9%) and unemployed (8.8%), aged 18-49 (M= 25.36; SD=6.79). Instruments used in this research are: subscale Don't Be Well (Scale of estimating injunction; Gavrilov-Jerković et al., 2010) and questioner constructed for this study, where we operationalized the subjective evaluation of one's health through following questions: current health level, level of stress experienced and doctor appointment frequency. Results shows that, injunction Don't Be Well is in statistically significant and negatively correlate with current health level ($r=-.18$; $p<.01$), while there is no correlation with the remain two. Simple linear regression is executed and the results are following: injunction Don't Be Well is statistically significant predictor of current health level ($\beta=-.16$; $p<.01$) and its explaining 2.6% of the criterium variance. Same, this injunction is significant predictor of stress level ($\beta=.12$; $p<.05$) and is explaining 1.3% of the criterium. One of the explanations that goes with the results is that the parents can send various of messages that in a way form this injunction Don't Be Well, even subconsciously. For example, child when sick or ill is getting the attention of a busy parents only when is in state of sickness or illness. If the child continue to stick to this injunction, when adult it can be used as script strategy, in a way that, person becomes seek or ill when is challenged with life difficulties. Of course, we have to emphasize the fact that the correlation intensity is low. The importance of this paper is reflected in the fact that injunction Don't Be Well can be seen as predictor of some aspects of persons subjective evaluation of health level, which we can say that family surrounding and relationship formed in early childhood can be still relevant to this day.

Keywords: injunction, Don't Be Well, current health level, stress level, doctor appointment frequencies

КАДА КРАЈ ЗАВИСИ ОД ВЕЛИКОГ Х? ПОВЕЗАНОСТ ЦРТЕ ПОШТЕЊЕ-СКРОМНОСТ И СТИЛОВА РАСКИДА ЉУБАВНИХ ВЕЗА

Никола Гољовић¹²

Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Полазећи од тога да се људи могу упоређивати на основу особина личности које имају и да од тога зависи начин реаговања у одређеним ситуацијама, претпостављамо да одређене особине личности могу имати важну улогу у избору начина (стратегије) на који ће особа прекинути своју љубавну везу. Истраживања су показала да се различите стратегије могу разликовати по степену обзирности који особа, приликом процеса раскида, показује према свом партнеру.

Циљ овог рада јесте да испита повезаност црте личности поштење-скромност (Н у оквиру лексичке парадигме НЕХАСО инвентара) са стиливима раскида љубавних веза, претпостављајући да ће особе са вишим скором на овој димензији показати виши степен искрености и правичности, тј. више саосећајности према свом партнеру. Узорак чини 378 испитаника (ж-310; м-68), старости 18-37 година (АС=23,48; СД=3,49). Инструменти коришћени у истраживању су: Упитник стратегија раскида (Бахтер, 1982) адаптиран за потребе овог истраживања на српски језик и Brief НЕХАСО инвентар личности (De Vries, 2013; адаптација Лакић, Дамјенић и Педовић, 2016).

Резултати корелационе анализе показали су да постоји једна статистички значајна ниска позитивна корелација и то између димензије поштење-скромност и између димензије отворена конфротација ($r=0,12$; $p=0,03$).

Дакле, резултати указују на то да ће особе које користе стратегију отворене конфротације односно директно саопштавају партнеру своју намеру о раскиду, имати израженију црту поштење-скромност, коју карактерише избегавање манипулације, поштовање правила, мало/нимало интресовања за луксуз и самопрезентовање кроз социјални статус. Резултате можемо боље разумети и ако приметимо да се поменута црта личности у многим истраживањима доводи у везу са моралношћу, а стратегија отворене конфротације у везу са више саосећајности и фокусираности на партнера приликом процеса раскида. Стога, овакав истраживачки налаз само потврђује позитивну конотацију стила отворена конфротација, и упућује да се ради о спектру понашања који поред наведене усмерености на осећања партнера може указати и на виши степен моралности самог поступка. Ипак, будућим истраживачима саветује се да поменути однос сагледају кроз фацете димензије поштење-скромност на упитнику бољих психометријских карактеристика – због веће прецизности.

Кључне речи: стилови раскида, љубавне везе, НЕХАСО, поштење-скромност, моралност

¹² nikolagoljovic@gmail.com

WHEN THE END DEPENDS OF BIG H? RELATIONSHIP BETWEEN HONESTY-HUMILITY TRAIT AND BREAKUP STRATEGIES

Nikola Goljović

Faculty of Philosophy, University of Niš

Based on the fact that people can be compared on the basis of the personality traits they have and that depends on the way they react in certain situations, we assume that personality traits can play an important role in choosing a way (strategy) to which a person will break his love relationship. Research has shown that different strategies can vary according to the level of compassion that a person shows during a termination process to his partner.

The aim of this paper is to examine the role of the trait honesty-humility (H within the lexical paradigm of HEXACO inventory), assuming that people with higher scores on this dimension will show a higher degree of honesty and humility, more compassion for partner. The sample consists of 378 subjects (f-310; m-68), ages 18-37 ($M=23.48$; $SD=3.49$). The instruments used in the research are the Breakup Strategy Questionnaire (Baxter, 1982) adapted for the needs of this research into the Serbian language and Brief HEXACO inventory of personality (De Vries, 2013; adaptation Lakić, Damjenić and Pedović, 2016).

The results of the correlation analysis showed that there is a statistically significant low positive correlation between the honesty-humility trait and between the open confrontation dimension ($r=.12$; $p=.03$).

Therefore, the results indicate that those who use the strategy of open confrontation, or directly communicate their intention to terminate their relationship, will have a greater honesty-humility score, characterized by the avoidance of manipulation, respect for rules, little/no intersection for luxury and self-representation through social status. We can better understand the results even if we note that the mentioned personality trait in many researches is related with morality, and the strategy of open confrontation in relation with more compassion and focus on the partner during the process of break up. Therefore, this research finding confirms the positive connotation of the style of open confrontation, and suggests that it is a spectrum of behaviors that, in addition to the above orientation towards the feelings of a partner, can indicate a higher degree of morality. Nevertheless, future researchers are advised to consider the above relationship through facets of the dimensions of honesty-humility on the questionnaire with better psychometric characteristics - for greater precision.

Keywords: breakup strategies, love relationships, HEXACO, honesty-humility, morality

РОДИТЕЉСКИ СТИЛОВИ КАО ФАКТОР СОЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ

Хаџи Марија Ђорђевић¹³
Филозофски факултет, Универзитет у Нишу

Узмемо ли у обзир чињеницу да је породица један од најважнијих фактора који утиче на ток социјализације, смислено је запитати се о повезаности васпитних стилова родитеља и социјализације, што је био проблем овог истраживања. На узорку од 104 испитаника - ученика шестог разреда основних школа, школске 2015/2016 год. у Нишу, примењени су следећи инструменти: Упитник родитељских стилова и димензија и Скала социјалног понашања, посебно конструисана за потребе овог истраживања. Од техника за обраду података коришћене су технике дескриптивне статистике, факторска анализа и Пирсонов коефицијент корелације. Резултати показују да су ученици просоцијално оријентисани. Такође, васпитни стилови родитеља значајно су повезани са социјализацијом. Утврђена је значајна повезаност асоцијалног понашања ученика и свих независних варијабли васпитног стила родитеља (ауторитаран отац: $r=0,550$; $p=0,000$; либералан отац: $r=0,291$; $p=0,003$; ауторитативан отац: $r=-0,354$; $p=0,000$; ауторитарна мајка: $r=0,551$; $p=0,000$; либерална мајка: $r=0,424$; $p=0,000$; ауторитативна мајка: $r=-0,315$; $p=0,001$). Резултати су показали да што су отац и мајка ауторитарнији, или либералнији то се ученик више понаша асоцијално. Што су родитељи ауторитативнији, то се ученик више понаша просоцијално, а мање асоцијално. Овај рад показује да породични контекст има веома јаку улогу у социјализацији детета, те да треба јачати позитивну улогу родитеља. Треба јачати породице отварањем и организовањем разних школа родитељства, образовањем родитеља за улоге које поседују. На почетку, изношење резултата оваквих истраживања у јавност, може бити од великог значаја за буђење свести родитеља.

Кључне речи: породица, родитељски стилови, социјализација, васпитни стилови

¹³ djordjevic.marija990@gmail.com

THE EFFECTS OF THE PARENTAL STYLES ON SOCIALIZATION OF CHILDREN

Marija Hadži Đorđević
Faculty of Philosophy, University of Niš

Taking into account the fact that the family is one of the most important factors that influence the socialization process, it is reasonable to wonder about the connection between parental styles and socialization, which was a problem of this research. The research was carried out on a sample of 104 students of the sixth grade of different elementary schools (2015/2016.) in Niš. The following instruments were applied: The Parenting Styles and Dimensions Questionnaire (PSDQ), and The Scale of Social Behavior which was designed specifically for the purpose of this study. In processing, techniques of descriptive statistics, factor analysis and Pearson's correlation coefficient were used. The results have shown that students are prosocially oriented. Also, parental styles are significantly related to socialization. There was a significant correlation between asocial behavior of students and all independent variables of parental styles (authoritarian father: $r=0.550$; $p=0.000$; liberal father: $r=0.291$; $p=0.003$; authoritative father: $r=-0,354$; $p=0.000$; authoritarian mother: $r=0.551$; $p=0.000$; liberal mother: $r=0.424$; $p=0.000$; authoritative mother: $r=-0,315$; $p=0.001$). The results have shown that if father and mother are more authoritarian, or more liberal, the student behaves more asocial. Summary of this research shows that the family context has a very strong role in the socialization of the child, so the positive role of the parents should be strengthened, for example by opening and organizing various parenting schools, by educating parents for the roles they possess. As the beginning, presenting the results of such research to the public, may be very significant to raise awareness of parents.

Keywords: family, parental styles, parenting, socialization